

SVĚTOVÁ NÁBOŽENSTVÍ

- **religionistika** =
- **teologie** =

Uved' příklady :

- N. - pravěká
- starověká
- středověká
- novověká

N. – snaha o pochopení **světa** :,
smyslu života

snaha vyrovnat se s minulostí, pochopit budoucnost (ovlivnit ji)

- **transcendence** =
- **ateismus**; humanistický ateismus =
- **agnosticismus** =
- **xenofobie** =
- náboženská **nesnášenlivost** x

náboženství	ETNICKÁ N.	HINDUISMUS	JUDAISMUS	BUDDHISMUS	KŘESŤANSTVÍ	ISLÁM
vznik – doba vznik – místo	od pravěku ...	2000-1500 př.Kr.	Blízký východ	severní Indie	1.st.n.l.	Blízký východ
rozšíření	„čtvrtý svět“ přírodní kmeny				Evropa, Amerika, Austrálie, jižní Afrika	
věřící	Inuité, indiáni, Maoři, Australci, Polynésané ...		Hebrejci, Židé židé		katolíci, protestanti pravoslavní	Arabové ... aj.

náboženství	ETNICKÁ N.	HINDUISMUS	JUDAISMUS	BUDDHISMUS	KŘESŤANSTVÍ	ISLÁM
bůh	polyteismus např. Manitu...	polyteismus Brahma;	Hospodin /Jehova	?	Trojediný Bůh	
významné postavy		Ráma, Krišna avatar (vtělení)	praotci Abraham, Izák, Jákob, Mojžíš proroci	bódhisattvové	Ježíš apoštolové svatí	andělé x démoni
svatá místa			Jeruzalém			Mekka
svatostánek, místa setkávání	svatyně oltář	chrám		svatyně – stúpy sochy Buddha kláštery, chrámy		(minaret)
Písmo	-----	védy; bráhmany, upanišady, eposy		Tripitaka (tři koše)	(evangelia)	
jazyk	-----	sanskrt	hebrejšтина		řečtina, aramejština	
prostředník	šaman, věštec, medicinman, kouzelník, čaroděj, médium	guru	rabín			ajatoláh
víra	tabu kouzla, magie	átman, karma reinkarnace * sansára → mókša		4 vznešené pravdy 8 dílná stezka * → nirvána	vzkříšení Boží království	

náboženství	ETNICKÁ N.	HINDUISMUS	JUDAISMUS	BUDDHISMUS	KŘESŤANSTVÍ	ISLÁM
pravidla	- animismus - totemismus	zákon – dharma (řád, morálka)	Desatero			pět pilířů
symbol	totem		menora			
rituály			sabat - šábes košer jídlo obřízka,			
způsob vyznávání		jóga, askeze, obřady meditace		meditace		
etika		soucit, štědrost, pohostinnost, nelpění na majetku, neubližování živým tvorům	spravedlnost, milosrdenství, pokora, zbožnost, sounáležitost; rodina	nezabíjet, nekrást, nelhat, necizoložit, neužívat alkohol a drogy	mír, láska k bližnímu, spravedlnost, rovnost	silné sociální cítění, pomoc chudým, spravedlnost, právo – šaría; rodina
*			smlouva s Bohem vyvolený národ		dogma	
historie			diaspora, pogrom genocida holocaust - šoa		rozdělení církve; ekumenické hnutí	sunnité (tradice) x šíité (mučednictví)

SVĚTOVÁ NÁBOŽENSTVÍ

- **religionistika** = obor studující vznik a vývoj náboženského myšlení i různých náboženství
- **teologie** = bohoslovenství, věda zabývající se náboženskou vírou, jejími zdroji a předměty; racionální studium domnělé existence boží

Uved' příklady :

- N. - pravěká : Keltové, Germáni, Slované ...
- starověká : egyptská, mezopotamská, čínská a antická mytologie; brahmanismus, buddhismus, konfucianismus, taoismus, židovské náboženství a křesťanství
- středověká : pravoslavné a římskokatolické vyznání, protestantismus (křesťanství); islám
- novověká : sektářství – satanismus, Moonovy děti, scientologická církev apod.

N. – snaha o pochopení **světa** (vznik, vývoj a fungování světa, přírodní zákony) a **smyslu života** (vznik a vývoj člověka, jeho místo ve světě, mravní hodnoty), snaha vyrovnat se s minulostí, pochopit budoucnost (ovlivnit ji)

- **transcendence** = přesahování smyslových i rozumových schopností, nadskutečno
- **ateismus**; humanistický ateismus = odmítání náboženství; popírání existence boha nebo možnosti ho poznat
- **agnosticismus** = názor o nepoznatelnosti světa, vyjma smyslové zkušenosti
- **xenofobie** = odpor, nepřátelství, strach, nedůvěra ke všemu cizímu
- náboženská **nesnášenlivost** x **snášenlivost**, tolerance, respekt

náboženství	ETNICKÁ N.	HINDUISMUS	JUDAISMUS	BUDDHISMUS	KŘESŤANSTVÍ	ISLÁM
vznik – doba vznik – místo	od pravěku ...	2000-1500 př.Kr. starověká Indie	1800-200 př.Kr. Blízký východ	5.stol.př.Kr. severní Indie	1.st.n.l. Blízký východ	7.stol.n.l. Blízký východ
rozšíření	„čtvrtý svět“ přírodní kmeny Afrika, Tichomoří...	Indický subkontinent, Mauricius, JAR ...	Izrael Evropa, USA	Čína, Japonsko pol. Zадní Indie (JV Asie)	Evropa, Amerika, Austrálie, jižní Afrika	Arabský poloost., S a V Afrika, Stř. Asie, Indonésie
věřící	Inuité, indiáni, Maoři, Australci, Polynésané ...	„hinduisté“ Hindu = Ind	Hebrejci, Židé židé	„buddhisté“	křesťané katolíci, protestanti pravoslavní	Arabové ... aj. muslimové

náboženství	ETNICKÁ N.	HINDUISMUS	JUDAISMUS	BUDDHISMUS	KŘESŤANSTVÍ	ISLÁM
bůh	polyteismus dobrý bůh stvořitel - např. Manitu	polyteismus Brahma; Višnu, Šiva ... dévové	monoteismus Hospodin /Jehova	? neřeší bohy božstva - dévové	monoteismus Trojjediný Bůh Otec + Syn + Duch svatý	monoteismus Alláh (nesmí se zobrazovat !!!)
významné postavy	zosobněné přírodní síly duchové předků	Ráma, Krišna avatar (vtělení)	praotci Abraham, Izák, Jákob, Mojžíš proroci andělé	Siddhártha / Gautama Buddha bódhisattvové	Ježíš apoštolové svatí	židovští praotcové, proroci, Ježíš; Muhammad andělé x démoni
svatá místa	příroda – háje, prameny, stromy	řeka Ganga poutní místa	Jeruzalém Zed' nářků	stúpy (8) sochy Buddha	Řím – Vatikán, katedrální města	Mekka Medina
svatostánek, místa setkávání	svatyně oltář chrám	chrám – mandir (skalní chrámy) klášter	synagoga židovské hřbitovy	svatyně – stúpy sochy Buddha kláštery, chrámy	kaple, kostel, katedrála/dóm/chrám klášter	mešita (minaret)
Písmo	----- mayské hieroglyfy, rongorongo ...	védy; bráhmany, upanišady, eposy Rámájana, Mahábhárata	Tóra (5 knih Mojžíšových) Tanach (Starý zákon) Talmud	Tripitaka (tři koše – kázně, rozprav a vyššího učení); sásana	Bible Nový zákon (evangelia) spisy církev. otců	Korán; Sunna, * (určeno k recitaci, súry zjevené Alláhem Muhammadovi doslovně zapsané)
jazyk	----- dorozumívacích mnoho	sanskrt	hebrejšтина jidiš ...	páli, sanskrt	řečtina, aramejšтина latina	Arabjšтина * Hadísy soubor učení Mohameda
prostředník	šaman, věštec medicinman, kouzelník, čaroděj, médium kněz	guru bráhman jogín sádhu (asketa)	rabín (nejvýznamnější osobnost židovské obce, učitel)	guru mnich - bhikšú láma (dalajláma)	kněz; pop – jáhen; biskup, arcibiskup; papež; patriarcha; mnich, jeptiška	Ajatoláh chalífa mudžáhid (muezin)
víra	tabu kouzla, magie posmrtný život	átman, karma reinkarnace * sansára → mókša	Země zaslíbená mesiaš – spása na zemi	4 vznešené pravdy 8 dílná stezka * → nirvána	vzkříšení Boží království	v jediného Boha, anděly, džiny, Knihy, posly Boží, soudný den, Osud

náboženství	ETNICKÁ N.	HINDUISMUS	JUDAISMUS	BUDDHISMUS	KŘESŤANSTVÍ	ISLÁM
pravidla	- animismus - totemismus rodový kult péče o duše zemřelých – strážci morálky, slovo šamana	zákon – dharma (řád, morálka) odevzdání se bohům (bhakti); nábožensko- sociální systém; cesta moudrosti	Desatero Principy víry (12) kultura – politika - filosofie kalendář od stvoření světa	karma Buddhovo učení o utrpení (sásana) 5 předsevzetí – NE Théraváda - škola	poslušnost, pokora, milosrdenství, láska k bližnímu Desatero církvní dogmata	pět pilířů: víra (šahada), modlitba (salát), půst (saum), almužna (zakát - 2,5 %), pouť do Mekky (Hadždž)
symbol	totem fetiš, amulet	mantra (óm), mandala, živly a kvality svastika	Menora Davidova hvězda Tóra, Mezusa	Klenoty: Buddha + Dharma (zákon) + Sangha (mnišská obec); kolo života	kříž (pravoslavný kříž) madona - pieta	půlměsíc texty z Koránu
rituály	obřady provázející různé životní etapy, nemoce ... obřízka	astrologie domácí i veřejné obřady a oběti, uctívání bohů	sabat - šábés košer jídlo obřízka, mikve, Bar mitzva, smutek	mandaly jóga – lotosový květ	křest, bířmování, sňatek, pohřeb; svátky - Advent, Velikonoce; půst	společná modlitba půst v Ramadánu pouť ke Ka'abě, kamenování d'ábla
způsob vyznávání	„Celý život je pro ně náboženstvím.“ oběti, tanec, zpěv, hudba, masky	jóga, askeze, obřady meditace	modlitby dodržování svátků a rituálů	meditace 3M + mravnost + moudrost	modlitba mše	modlitba (5x denně) pouť do Mekky
etika	úcta ke starším, poslušnost, soucit, pomoc potřebným	tolerance, soucit, respekt, štědrost, nesobeckost, láska, nenásilí, neublížování živým tvorům	spravedlnost, milosrdenství, pokora, zbožnost, sounáležitost; rodina	nezabýjet, nekrást, nelhat, necizoložit, neužívat alkohol a drogy	mír, láska k bližnímu, spravedlnost, rovnost	silné sociální cítění, pomoc chudým, spravedlnost, právo – šaría; rodina
*	Mayové, Aztékové, Inkové, Austrálci, Maorové, Papuánci X Evropané	čakry Hare Kršna	smlouva s Bohem vyvolený národ kabala Šalom (pozdrav)	hinajána – malý vůz; mahájána – velký vůz	dogma	sunnité (tradice) x šíité (mučednictví) džihád
historie		kasty	diaspora, pogrom ghetto, genocida holocaust - šoa	lámaismus (Tibet) zen-buddhismus	rozdělení církve; ekumenické hnutí	reconquista křížové výpravy

